

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XXXI. De reliquis sex neruorum paribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

DE RELIQUIS SEX NERVORUM PARTIBUS.

CAPVT XXXI.

Alterum par priori ferè subternitur. Paulò enim posterius, quàm prius, ex cerebri basis lateribus, vbi paulò durius est cerebrum, erumpit. Atque ex cranio egressum in septem furculos vtrinque diuiditur: qui omnes ad septem musculos oculum mouentes dirigitur, singulique fingulis inseruntur. Hoc multò est priore gracilius, sed aliquantò durius: quippe & ex duriore cerebri parte nascitur, & ad mouendum ducitur.

Tertium ex ima cerebri basi prodit. Quoniam ad linguam & proximas partes dirigitur à natura: quæ id in omnibus obseruare consuevit, vt quàm breuissima & tutissima vtatur via; eamque regionem occupet, quæ membrum illud respicit, quod suscepturum est neruum. Propterea ex inferiori parte; aut inquam ex lateribus, aut ex basi neruos omnes produxit.

Mitor autem à veteribus omnibus par hoc vt vnicum commemoratum fuisse, quod duplex sanè ab ipso principio esse videtur, dum duo vtrinque procedunt nerui. Sed cum vnus multò sit altero crassior, eum qui gracilius est, crediderunt illi quampiam esse crassioris alterius propaginem, totumque ad gustatum pertinere dixerunt. Est tenuior ille, qui & ex posteriori sede propè spinæ medullæ initium exoritur, & durior est, antrorsum ad oculum procurrens, in quatuor mox ibi partes scindatur. Quorum prima ad musculosam frontis cutem ascendit; altera ad anteriorem maxillam superiorem, ad gingiuam, labrumque tertia ad narium tunicam; quarta ad temporalem musculum, accedunt. Crassior autem alter neruus paulò anteriori exortu rectà deorsum prolabitur: statimque ramulum mittit, capreoli vitis instar conuolutum: qui cum duplici quinti paris sobole iungitur. Deinde ad inferiora magis descendens alterum antrorsum ad superiorum molarium dentium gingiuas ramum extendit. Tum tertium ex posteriori sede ad inferiorem maxillam; vbi seriatim in singulorum ferè dentium radices singulos partitur furculos. Inde inferiori quoque labro multiplici sobole suus adest neruus. At quoniam potissima maximèque insignis totius huius nerui pars ad linguam tandem tunicam pertinet & in eam diffunditur, totum hoc par gustatorium appellatum est.

Quartum paulò posterius, quàm tertium, exoritur à spinalis medullæ principio: & per cerebri sedem ad palati tunicam ori subrensam descendit, in plures diuisum partes. Gracilius paulò est priore, sed durius: & ideo hebetior palati sensus, quàm lingue. Sed & tunica ipsa est durior.

Quintum paulò crassius ex media ferè illa spinalis medullæ parte egreditur, quæ capite conti-

Anetur, antequàm in spinam delabatur. Huicidem propemodum accidit, quod de tertio dictum est. Nam etiam auditui dicatum esse creditur, binis tamen vtrinque continetur neruis: quorum alter altero gracilius multò est & non nihil durior neque hic ad auditum pertinet: sed ad temporalem musculum serpit; & eum, qui ore contentus inferiorem maxillam sursum mouet; atque ad linguam & laryngem excurrit. Alter vero crassior auditui se ficit. Ad cauitatem enim huius sensus organo extractam pergens, vbi duos ibi posuit neruos, vnus ex anteriori parte, qui non multò post cum illo tertij paris neruo coniungitur, quem paulò ante vitis capreolo similem nominavi: alterum ex posteriori, qui per cæcum foramen serpens eidem inseritur capreolo, atque cum eo ad temporalem & mansorium buccalque mouentes musculos & genarum cutem progreditur. Tandem ad modum membranae totus in ea cauitate expanditur, ac præcipuum audiendi organum constituit.

Quo loco duo aliter adnotare libet. Alterum, verè ad initium huiusce de neruis disputationis significatum fuisse, non solum molliores neruos ad organa sensuum, duriores ad musculos moturos destinasse naturam: verum etiam rectà illos & per breuissimam viam, hos per longiorem circuitum adduxisse. Vt illi molliores & ad sentiendum aptiores essent, hi duriores & ad mouendum robustiores. Atque hæc est causa, cur tertij paris ille furculus capreolo similis, qui breuiorem ductum habiturus erat, tam sedulo inuolutus sit, scilicet quasi longiore ductu durior euaderet. Alterum, non temerè, immò ob summam necessitatem tam multos atque ex tot locis ad temporalem musculum adductos fuisse neruos. Is enim plurimum pro sua magnitudine validum habiturus erat motum: at nerui, qui primum illi infiguntur, tenues sunt nec valde duris, quod & propè cerebrum sint, & ex eo nondum satis durato procedant. Plures igitur adiunxit natura, vt imbecillitas numero & multitudine compensaretur.

Sextum par omnium maximè secundum est. Hoc inferius paulò, quàm quintum pluribus apertis furculis nascitur: qui post in vnus coalescunt & per collum iuxta soporariam arteriam ad inferiores descendens partes, ad ceruicis primum, deinde ad laryngis musculos soboles mittit. Tum longius progressum in duos insignes ramos diuiditur. Quorum alter intò per costarum radices pergit: durioribusque à spina medulla nerualis assumptis roboratus, ad os vsque sacrum dilabitur. Plurimis interim in iecur eiusque vesiculam, in ventris fundum, lienum, renes, mesenterium, intestina, omentum, peritonæum, vesicam, & omnia planè nutritio- nis organa sub septo posita; tum vero etiam in feminarum vteri fundum, tenuibus propaginibus distribuit. Alter tenuitatibus nonnullis propè superiorem thoracis regionem in circumiectis musculis relictis, & postquam thoracem ingressus aliquantulum in eo processit, ramulis aliis ad laryngis musculos retortis, qui propterea recurrentes seu reuersiui dicuntur, de quibus multa Galenus in 7. de vtu

partium li. ca. 14. aliisque mox ad pulmonum tunnicam & cordis inuolucrum & basim, attentus tandem stomacho simul cum eo permeat septum, atque in vetricis os superiorēque eius regionem ferē absumitur. Tantum ex latere dextro ad inferius quoque orificium, & iecoris cauum ramus quidam descendit. Vt non dubitauerit Galenus in ca. 11. lib. 9. operis citati par hoc totum asserere propter ventrem factum fuisse, quod exquisitus alimenti sensus animali maximē necessarius foret.

Septimum ac postremum per aliquot disiectis irem furculis, qui mox in vnum coeunt, vt ex vltimo cerebri erumpit, vbi iam medulla spinam ingreditur, ita ceteris diuisus est. E cranio egressum cohaeret cum sexto ob maius vtriusque robur ac firmitatē. Eandēque ob causam validis ea membranis natura circūdidit. Ab illo proximi laryngis, & ossis voidis, & qui scapulas sursum mouēt, quique tonsillis & faucibus adherent musculi accipiunt furculos sed praecipua pars ad interiores linguae musculos dirigitur. Atque hi sunt nerui, qui ex cerebro egrediuntur.

DE NERVIS EX SPINAE
medulla productis.

CAPVT XXXII.

Spine medulla alterum cerebrum.

Vod est capiti & superioribus partibus cerebrum, hoc inferioribus artubus existit spine medulla velut propago cerebri (eam quibusdam libuit longum cerebrum appellare) ad subiectas regiones transmissa, quod ex cerebro non possent ad eas tūc immediatē nerui deduci. Fuisent enim in tam longo itinere circuitūque multiplici, molles ac tenues cū sint, periculosi multis obnoxii. Deinde vt artus fortes & prauales omnino habent motus, sic praeduris indigebant neruis: quos mollis cerebrum suppeditare nō poterat. Nec enim inter eos omnes, qui ex illo prodeunt, vllus est absolutē durior; seti aliqui cum mollioribus comparati, maximē ij, qui septimi paris sunt, duriores appellantur. Vt ergo ad viscera omnia, et si spina propinquiora, quā cerebrum, ex cerebro tamen potius, quā ex spina, producti sunt nerui: quod eorum mollior est substantia: neque duris ad motum, sed mollibus ad sentiendum opus habebant. Ita sanē ad solidiorem artuum substantiam motusque vehementes, non ex cerebro (quamuis ad humeros & brachia commodē possent) verūm ex spina duriores eos & ad impetus sustinendos aptiores deriuari oportuit. quemadmodum enim posteriores cerebri partes minūs, quā anteriores, molles sunt, sic durior est spina cerebro. Neque cerebrum duriorum, neque molliorum spina neruorum principium esse possunt: sed molliorum illud, hāc duriorum. Ea tamen conditione & lege, vt quō magis illud ad posteriores partes recedit, eō minūs molles fundat neruos: magis autē duros hāc, quō ā cerebro longius discesserit.

Propterea priores cerebri nerui tum sensuum omnium functiones exequuntur, vidēdi, audiēdi, odorandi, gustandi, tangēdi: tum eorum aliqui motum quoque faciunt, in oculo, lingua, larynge, faciei musculus. Posteriores autem, qui spinae sunt, motum duntaxat habent, & ex sensibus

A tactum, quo nullius planē priuatur neruus. Itaque non ineptē cerebrum velut fontem, spinam velut fluiuium ex fonte deductum cogitauimus. Quidum per totam corporis, hoc est spinam longitudinem fluit, neruus hinc inde plurimos mittit ad vniuersum corporis nostri agrum irrigandum, & spiritus, velut pinguedinis cuiusdam aspersione fecundandum, quo animales actiones plurimas germinare queat. Aut cerebrum intelligimus vt arboris radicem, ex qua propagines multae progerminant: & spinam velut caudicem & truncum, qui mox in plurimos discissus ramos abundē fructus adferat.

B Ex singulis namque vertebrae ad latus vtramque dum emittit neruum, interdum quinquaginta octo, interdum sexaginta nerui in homine numerantur. Ex quibus viginti nouem aut triginta paria existunt: quorum septem ex ceruicis, duodecim ex dorsi, quinque ex lumborum vertebrae, ac demum quinque aut sex ex osse sacro prodeunt. In aliis animalibus plura etiam pro vertebrae numero visuntur.

C Horum primum par exile est: & ideo ad solos primae vertebrae incubantes musculos dicitur. Alterum insignius, parte maxima circa aures & capitis posteriora per eius cutem ad verticem vsque fertur; reliqua in proximos musculos cum priore distribuitur. Tertium musculus illis offertur, qui maxillas mouent, & ceruicem ac caput retrō flectunt.

Quartum tūc tertio commiscetur, tum ad ceruicem item tendit, ad musculum buccarum motorem praecipuum, & ad alios vertebrae adnotos. Tum demum tenuem deorsum flectit propaginem; quae mox cum quinti & sexti parium ramulis copulata septum transuersum ingreditur.

D Quintum igitur altero ramo spinae vertebrae applicatur: altero furculis in ceruicis & scapulam brachiumque attollentibus musculus, & cute vel vsque ad medium & amplius longitudinis brachii relictis, deorsum ducta & quarti item & sexti, & quarto interdum praetermissio, septimi ramo assumpto; septi neruum constituit, qui medio illi inseritur, vbi caput est musculi. In descensu autem, vt intersepiens thoracem membranis fulcitur, sic non nihil illis largitur.

E Sextum ad scapulas potissimum, ceruicem, partesque proximas pertinet. Nam pluribus omnino neruis opus fuit illis musculus, qui & vehementibus motibus & magnam molem attollentibus erant perfuncturi. Sed & septi neruum, vt dictum est, adauget: moxque cum duobus deinceps exorientibus partibus coit, vt validum omnes simul neruum subministrent brachio. Haec enim ambo, septimum & octauum, ita ferē dispensantur: atque ab illis, tum ā quinto, sexto, & nono, sex planē paribus, omnes brachii nerui deriuantur.

Esti septimum ad spinam quoque & ceruicis buccāq. mouēt musculos & ad septi interdum neruum fundat ramos. Atque octauum, quod dorsi aut thoracis est primum gracilliorē ramum inter vertebrae & alios illius regionis musculos demittit. Tum crassiorē, ā septimo & interdum nono pari accepto furculo, in brachium dirigit, multiplici hinc inde propagine.

Nonum eodem rotum praeter exiles quaedam partes in costis, thorace, & incumbentibus illi musculus relictas sese proripit. Sed haec omnia pa-

Cerebrum fū
spina fluit.

Cerebrum vā
dix, spina can
dex & trisus.

Quot nerui ex
spina.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.